

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

Вибіркового освітнього компонента

**ПОЛЬСЬКІ НАРОДНІ СВЯТА І ТРАДИЦІЇ:
ПОРІВНЯЛЬНО-ФОЛЬКЛОРНИЙ ДИСКУРС**

підготовки БАКАЛАВРА

Луцьк-2025

**Вибірковий освітній компонент «ПОЛЬСЬКІ НАРОДНІ СВЯТА І ТРАДИЦІЇ:
ПОРІВНЯЛЬНО-ФОЛЬКЛОРНИЙ ДИСКУРС»** підготовки *БАКАЛАВРА*.

Розробник: Оксана Вишневська, кандидат філологічних наук, доцент кафедри полоністики і перекладу.

Погоджено

гарант освітньо-професійної програми

Мова та література (польська). Переклад

доц. Наталія Цьолик

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол № 2 від 10.09. 2025 р.

Завідувач кафедри:

проф. Сухарєва С.В.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1.

Найменування показників	Освітній ступінь, ОПП, спеціальність	Характеристика освітнього компонента
<i>Денна форма здобування освіти</i>	Галузь знань <i>В Культурі, мистецтво та гуманітарні науки</i> спеціальність <i>В11- Філологія (за спеціалізаціями)</i> Спеціалізація <i>В11.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська</i> ОПП	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік підготовки 2
		Семестр 3
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Польська та українська мови викладання	Форма контролю: залік	

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Оксана Антонівна Вишнеvsька

Кандидат філологічних наук

Доцент

Доцент кафедри полоністики і перекладу

+380965750799, Vyshnevskaya.Oksana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://>

3. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Предметом вибіркового освітнього компонента є вивчення польських народних традицій і обрядів, осмислення етнічних явищ традиційної матеріальної та духовної культури польського та українського народу, розуміння змісту традиційних та нових етнічних явищ і процесів у польському та українському суспільстві, пояснення та інтерпретування етнокультурних особливостей польського народу.

Силабус вибіркового освітнього компонента складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти рівня бакалавра.

2. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Мета ОК – допомогти здобувачам освіти вивчити і засвоїти систему знань про традиційну культуру, історичне буття польського народу, спосіб його життя та діяльності, характер, психологію, моральні цінності, які виражені в матеріальній (будівлях, знаряддях праці, ремеслах, транспорті, одязі, їжі) та духовній (звичаєх, обрядах, народних знаннях, мистецьких виробках, фольклорі, віруваннях) формах.

Завдання:

- Аналізувати звичаї, обряди та народні знання поляків та українців;
- Розрізняти особливості світогляду та вірувань польського та українського народу;
 - Інтерпретувати відомості, пов'язані з польським і українським національним вбранням та народною їжею.
 - Знати особливості та географію побутування не лише загальнопоширених, а й вузьколокальних, маловідомих обрядів.
 - Визначати і розшифровувати знакову і вербальну символіку обрядового тексту та обрядового дійства;
 - визначати шляхи і прийоми застосування здобутих теоретичних знань у своїй професійній діяльності.

3. Soft skills. Вибірковий освітній компонент формує міжкультурну компетентність, уміння розуміти та інтерпретувати символіку й смисли польських народних традицій у порівняльному контексті. Здобувачі розвивають аналітичне та критичне мислення, працюючи з фольклорними текстами, звичаями та культурними моделями. Групові обговорення та проектна діяльність сприяють командній роботі, комунікативним навичкам і вмінню презентувати результати досліджень. Занурення у фольклорний матеріал також формує креативність і культурну емпатію, що є важливими для ефективної взаємодії в полікультурному середовищі

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.				Фор.к. /Бали
			Прак.	Сам.	Конс.	
Змістовий модуль 1. Фольклор і первісна свідомість людини						
Тема 1. Фольклор науковому просторі Походження та розвиток народної творчості, особливості творення поетичних образів. Проблеми формування та трансформації поняття «фольклор». Фольклор як початок основи національного мистецтва. Християнство і народний світогляд.	14	2		10	2	
Тема 2. Міфотворчість фольклору Джерела усної народної творчості. Міфотворчість фольклору. Пантеон слов'янських богів, їх класифікація та функції. Духи в системі слов'янської демонології.	14	2	2	10		ДС, Т, ЗР, ІРЗ 10
Тема 3. Обряд як структура Складові елементи обряду. Фольклор як вербальний компонент обряду. Види обрядового фольклору. Оказіонально-ситуативні жанри, їх вплив на формування звичаїв і традицій.	12		2	10		ДС, Т, ЗР, ІРЗ 10
Разом за модулем 1	40	4	4	30	2	20
Змістовий модуль 2. Народні свята і традиції поляків та українців						
Тема 3. Календарні свята і традиції Річне обрядове коло поляків та українців, їх зв'язок з господарською діяльністю людини. Відображення вірувань людей у поетичних обрядових текстах.	19	2		15	2	
Тема 4. Цикли календарних свят Зимовий цикл. Святкування Різдва (Boże narodzenie) у поляків та українців: традиції та обряди, що його супроводжують. Весняна календарна обрядовість, її вербальний супровід. Християнські та язичницькі традиції присвятування Великодня (Wielkanoc). Літньо-осінні календарні обряди, їх класифікація і призначення.	23	2	4	15	2	ДС, ЗР, ІРЗ, АТ 10
Тема 5: Родина обрядовість Маркування й культурне значення життєвого циклу людини. Весільний обряд як ритуальне дійство: схожість та відмінність польської та української традиції. Обряди, звичаї та вірування, пов'язані з періодами до народження, власне народження та після народження дитини. Історія та форми поховального обряду.	18	2	4	10	2	ДС, ЗР, ІРЗ, АТ 10

Тема9. Народні звичаї у сучасному побуті Ведення домашнього господарства та вірування людини. Родинні традиції та звичаї. Традиції та звичаї в моїй родині. Роль родинних традицій в житті людини. Магічно-сакральні твори, їх призначення та функціональні різновиди.	19		2	15	2	ДС, ЗР, ІРЗ 10
Тема7. Польська національна вбрання Історія польського народного вбрання. Регіональні національні костюми, їх характеристика. Чоловіче та жіноче вбрання. Етнографічна складова святкових костюмів.	17		2	15		ДС, ЗР, ІРЗ 10
Тема10. Традиції та звичаї в художніх текстах Купальська баба у пісні «Pieśń Świętojańska o Sobótce» Яна Кохановського. Календарна та родинна обрядовість в «Sielankach» Шимона Шимоновича. Символізація весільного обряду в драмі «Wesele» Станіслава Виспянського.	14		4	10		ДС, ЗР, ІРЗ, АТ 10
<i>Контрольна робота</i>						КР 30
Разом за модулем 2	110	6	16	80	8	80
Всього за семестр годин/балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, ЗВ – зв'язна розповідь, ІРЗ – індивідуальна робота здобувача, АТ – аналіз тексту, КР – контрольна робота.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Укласти словник польських традицій, звичаїв, обрядів і їх відповідників з українського фольклору.
2. Підготувати презентацію на тему: «Polskie i ukraińskie stroje ludowe».
3. Підготувати презентацію на тему: «Wielkanoc w Polsce».
4. Підготувати презентацію на тему: «Boże narodzenia w Polsce».
5. Підібрати матеріал до літературного перформансу «Польський фольклор в літературному тексті».

6. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Увесь освітній процес, контроль його результатів повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності (деталі за [посиланням](#)).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров'я під час проведення модульних робіт, екзамену і под.

Усі усні завдання належить складати у визначений викладачем час. Письмові завдання, творчі проєкти і под. варто подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Обов'язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання самостійних, модульних робіт, виконання тестів.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

**Під час вивчення вибіркового освітнього компонента визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають вибіркового курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані [подані за посиланням](#).*

7. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є **залік**. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості становить 100. Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

Підсумковий контроль успішності здобувача освіти (залік) матиме дві частини: 1) тестове опитування знань здобувачів (30 тестів, кожен з яких оцінюється на 1 бал); 2) розгорнута відповідь на одне із питань, які виносяться на залік (30 балів).

Питання, які виносяться на залік:

1. Витоки фольклору.
2. Християнство і народний світогляд.
3. Слов'янські богитадухи, їх класифікація та функції.
4. Обрядкоструктура, його складові елементи.
5. Жанри казівально-ситуативного фольклору.
6. Творимагічно-сакрального призначення, їх функціональні різновиди.
7. Народний календарій його міфологічно-світоглядна основа.
8. Зимовий обрядовий цикл у структурі річного хронотопу.
9. Святкування Різдва/Bożegonarodzenia в Польщі та Україні.
10. Родинні традиції святкування Різдва/Bożegonarodzenia.
11. Народні звичаї та вірування у весняному циклі.
12. Великодні свята/Wielkanoc в Польщі та Україні.
13. Родинні традиції святкування Різдва/Bożegonarodzenia.
14. Загальна характеристика літніх звичаїв і обрядів.
15. Релігійно-міфологічний зміст обряду Купала/Świętego Jana.
16. Поєднання християнських та язичницьких традицій при святкуванні Трійці/Zielone świętki.
17. Обряди, звичаї та вірування при народженні дитини.
18. Одруження і шлюб в системі міфологічних уявлень і вірувань.
19. Весілля: основні етапи, обряди, звичаї та їх національна специфіка.
20. Народні вірування, пов'язані зі смертю людини.
21. Історія виникнення та форми поховального обряду.
22. Етнографічна складова польського народного вбрання.
23. Купальська забава у пісні «Pieśń Świętojańska o Sobótce» Яна Кохановського.
24. Календарна родина обрядів в «Sielankach» Шимона Шимоновича.
25. Символізація весільного обряду в драмі «Wesele» Станіслава Виспянського.

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67-74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. ЛановикМ.,ЛановикЗ.Українськауснанароднатворчість:підручник.Київ,2001.
2. ДавидюкВ.Вибранілекціїзукраїнськогофольклору.Луцьк,2010.
3. РуснякІ.Українськийфольклор.Київ, 2012.
4. ХолмщинаіПідляшшя.Київ,1997.
5. BursztaJ.Kulturaludowa–kulturanarodowa.Szkiceirozprawy.Warszawa,1974.
6. KarwickaТ.УbioryludowewPolsce.Wrocław,1995.
7. OgrodowskaВ.Zwyczaje,obrzędyitradycjewPolsce.Warszawa,2001.
8. OgrodowskaВ.Polskietradycjeiobrzędy.Rodzinne.Warszawa,2003.
9. OgrodowskaВ.Polskieobrzędyizwyczaje.Doroczne.Warszawa,2013.
10. <http://www.szkołarzem.pl/wp-content/uploads/2015/03/Zwyczaje-wielkanocne>.
11. <https://www.img.blizej.info/przedszkolekrzyz/zwyczaje-i-tradycje-wielkanocne>.
12. <https://sp13bedzin.pl/wp-content/uploads/2021/04/Tradycje-i-zwyczaje-wielkanocne>
13. <https://mamotoja.pl/rodzina/swieta-i-uroczystosci/tradycje-swiat-bozego-narodzenia-najwazniejsze-zwyczaje-30547-r1/>
14. <https://www.wroclaw.pl/dla-mieszkanca/ciekawostki-o-bozym-narodzeniu-tradycje-i-zwyczaje-wigilijne>
15. https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Przegląd_Pruszkowski/Przegląd_Pruszkowski-r2003-t-n3/